

Konsumentagendan – en ny strategi för EU:s konsumentpolitik

Finansdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2025) 848

Celexnummer 52025DC0848

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Europeiska regionkommittén. 2030 konsumentagenda och handlingsplan för konsumenter på den inre marknaden. ”En ny impuls för konsumentskydd, konkurrens och hållbar tillväxt”.

Sammanfattning

Den 19 november 2025 presenterade Europeiska kommissionen en ny konsumentagenda, dvs. ett strategiskt ramverk för EU:s konsumentpolitik som ställer upp prioriteringar och åtgärder för de fem kommande åren.

Konsumentagendan innehåller en bred uppsättning åtgärder som ska svara mot de viktigaste utmaningarna och spegla konsumentpolitikens tvärsektoriella natur, och avses komplettera EU:s inre marknadsstrategi från maj 2025. Agendan är indelad i fem avsnitt: en handlingsplan för konsumenter på den inre marknaden, digital rättvisa och konsumentskydd online, hållbar konsumtion, tillsyn och gottgörelse samt styrning och samarbete. I dessa avsnitt presenteras sammanlagt 24 åtgärder. Åtgärderna omfattar planerade förslag till ny och reviderad lagstiftning och andra insatser som enligt kommissionen syftar till att bl.a. stärka konsumentskyddet och främja konkurrens, social rättvisa och hållbar tillväxt. Som en generell strävan nämns skydd av konsumenter i sårbara situationer samt regelförenkling och minskning av den administrativa bördan.

Regeringen anser att konsumentskyddet är en angelägen fråga, men att varje förslag som presenteras måste bedömas och beredas för sig. Regeringen

välkomnar meddelandets fokus på bl.a. minderåriga konsumenter, ökad e-handel från länder utanför EU, regelförenkling och effektiv tillsyn. Regeringen vill dock framhålla vikten av att ta tillvara de möjligheter som finns i befintlig lagstiftning och betona betydelsen av att hitta en rimlig balans mellan å ena sidan konsumentperspektivet och å andra sidan en större regelbörda för näringsidkare och i slutändan högre priser för konsumenterna.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionens meddelande om en ny konsumentagenda anger en vision för EU:s konsumentpolitik för de fem kommande åren. Den bygger vidare på den nuvarande strategin som löper ut 2025.

I meddelandet konstateras att konsumentskydd är en del av den inre marknadens kärna. Med hänvisning till den s.k. Letta-rapporten anför kommissionen att ett stärkt konsumentskydd främjar en konkurrensmiljö som gynnar både konsumenter och företag. Kommissionen framhåller också att det finns 450 miljoner konsumenter på den inre marknaden och att hushållens konsumtion står för över 51 procent av EU:s BNP, varför konsumenterna spelar en avgörande roll i EU:s ekonomi. Enligt kommissionen är en stark konsumentagenda avgörande för att förbättra konsumenters vardag och för att uppnå EU:s mål om konkurrenskraft, hållbar välfärd, skydd av demokrati och social rättvisa.

Agendan, som presenterades den 19 november 2025, ska komplettera EU:s inre marknadsstrategi från 2025 genom att bl.a. stärka konsumentskyddet och främja konkurrenskraft, social rättvisa och hållbar tillväxt, särskilt genom att säkerställa konsekvent och effektivt genomförande, tillämpning och efterlevnad av EU:s regler samt genom att ta itu med viktiga utmaningar som digital rättvisa och konsumentskydd online.

1.2 Förslagets innehåll

Konsumentagendan omfattar sammanlagt 24 åtgärder fördelade på fem avsnitt, varav fyra avsnitt behandlar prioriterade områden och ett avsnitt styrning och

samarbete. Som en generell strävan anges skydd av konsumenter i sårbara situationer samt regelförenkling och minskning av den administrativa bördan.

1.2.1 Handlingsplan för konsumenter på den inre marknaden

Konsumentagendans första avsnitt innehåller en handlingsplan för konsumenter på den inre marknaden. Kommissionen konstaterar att den inre marknaden ger konsumenter stora fördelar, men att det ändå finns många hinder som behöver undanröjas om konsumenter och företag ska kunna utnyttja den inre marknadens fulla potential. Därför presenteras en handlingsplan som ska komplettera inre marknadsstrategin och undanröja de hinder som finns mot att konsumenter drar ytterligare nytta av den inre marknaden, främst när det gäller tillgång till varor och tjänster, t.ex. finansiella tjänster och transporter.

Under 2026 planerar kommissionen att bl.a. utvärdera Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG (den s.k. geoblockeringsförordningen), utveckla verktyg för att agera mot territoriella utbudsbegränsningar, lansera den europeiska digitala identitetsplånboken och främja gränsöverskridande mobilitetstjänster. Under 2026 och 2027 avser kommissionen att främja tillgången till gränsöverskridande finansiella tjänster, bl.a. genom att följa upp möjligheterna till att öppna spar- och investeringskonton i medlemsstaterna.

1.2.2 Digital rättvisa och konsumentskydd online

Agendans andra avsnitt behandlar digital rättvisa och konsumentskydd online. Kommissionen konstaterar att den digitala ekonomin har förändrat konsumenters liv och att det är viktigt att säkerställa att EU:s konsumentlagstiftning fortsatt erbjuder en hög skyddsnivå i dagens digitala miljö. I detta sammanhang lyfter kommissionen fram minderåriga som en särskilt sårbar grupp av konsumenter. Vidare understryker kommissionen vikten av att motverka onlinebedrägerier.

I avsnittet behandlas vidare redan pågående främjandeåtgärder avseende rättvis och transparent användning av AI på konsumentmarknader. Under 2026

planerar kommissionen också att föreslå en rättsakt för digital rättvisa för att hantera otillbörliga tekniker och affärsmetoder i förhållande till konsumenter, särskilt minderåriga, och säkerställa lika villkor för näringsidkare i den digitala miljön. Under samma år avser kommissionen att förstärka konsumentskyddet när det gäller onlinebedrägerier.

1.2.3 Hållbar konsumtion

Det tredje avsnittet i konsumentagendan handlar om hållbar konsumtion. Kommissionen konstaterar att klimatförändringar och miljöförstöring även fortsättningsvis är några av de största utmaningarna för konsumenter och samhället i stort. Kommissionen påpekar också att konsumenter blir alltmer medvetna om och intresserade av de miljömässiga och sociala konsekvenserna av sina köpbeslut och är därmed drivkrafter för hållbar tillväxt. De flesta europeiska konsumenter är villiga att göra hållbara val, men de stöter ofta på hinder när det gäller att välja genuint hållbara alternativ. Enligt kommissionen bidrar tillgången till billiga och lågkvalitativa produkter till överkonsumtion, vilket motverkar hållbarhet och urholkar Europas konkurrenskraft.

Kommissionen planerar att stödja medlemsstaterna i deras genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/825 av den 28 februari 2024 om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 av den 13 juni 2024 om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter, om ändring av direktiv (EU) 2020/1828 och förordning (EU) 2023/1542 och om upphävande av direktiv 2009/125/EG (den s.k. ekodesignförordningen) och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1799 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiven (EU) 2019/771 och (EU) 2020/1828. Detta ska ske genom att kommissionen lanserar det harmoniserade meddelandet om den rättsliga garantin om avtalsenlighet och den harmoniserade märkningen för den kommersiella hållbarhetsgarantin under 2026 och en europeisk plattform för reparation under 2028. Under 2027 planerar kommissionen dels att stödja den cirkulära ekonomin genom erfarenhetsutbyte avseende bl.a. andrahandsmarknader och retur av varor som inte längre används, dels att undersöka behovet av en rekommendation för att främja ”grön design” inom e-handel.

1.2.4 Tillsyn och gottgörelse

Konsumentagendans fjärde avsnitt behandlar frågor om tillsyn och gottgörelse. Enligt kommissionen kan EU:s ramverk för konsumentskydd endast skydda konsumenter och främja en sund konkurrens om det stöds av kraftfull tillsyn och effektiva mekanismer för gottgörelse för konsumenter vars rättigheter har kränkts. Kommissionen bedömer att tillsynsmekanismerna behöver stärkas ytterligare, inte minst på digitala marknader, där granskningar visar att i genomsnitt varannan aktör bryter mot konsumentlagstiftningen. Kommissionen understryker i detta sammanhang vikten av koordinerade tillsynsåtgärder.

Det finns pågående åtgärder som syftar till att förstärka arbetet med tillsyn och marknadskontroll inom EU. Stöd ges exempelvis till det s.k. CPC-nätverkets koordinerade tillsynsåtgärder och aktiviteter för att adressera omfattande överträdelser av EU:s konsumentskyddande lagstiftning. Arbetet pågår vidare med att öka produkters överensstämmelse med regler. Stöd lämnas också till bl.a. konsumentorganisationer för att stärka ett effektivt genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 av den 25 november 2020 om gruppansvar för att skydda konsumenters kollektiva intressen och om upphävande av direktiv 2009/22/EG (det s.k. gruppansvardsdirektivet). Insatser genomförs även för att stödja informations- och utbildningsaktiviteter för tillverkare i tredje land och andra aktörer i leveranskedjan. Under 2026 avser kommissionen att föreslå en revidering av förordning (EU) nr 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen (den s.k. CPC-förordningen) samt presentera förslag för att uppdatera reglerna om marknadskontroll och produkters regelöverensstämmelse, inte minst med anledning av den ökande importen från länder utanför EU. Kommissionen lyfter även möjligheten att inrätta en EU-myndighet för marknadskontroll. Kommissionen avser också verka för att användningen av AI i tillsyn och marknadskontroll maximeras.

1.2.5 Styrning och samarbete

I agendans femte avsnitt behandlas frågor om styrning och samarbete. I avsnittet nämns åtgärder som årliga konsumenttoppmöten, regelbundna ministerforum om konsumentskydd, en ungdomsdialog om konsumentpolitik och genomförandedialoger.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Kommissionens meddelande avser ett strategiskt ramverk för EU med förslag till kommande åtgärder. Om något av dessa åtgärdsförslag i ett senare skede genomförs kan svenska regler komma att påverkas.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Meddelandet får inga direkta budgetära konsekvenser eftersom det avser en strategi med förslag till kommande åtgärder. Om åtgärdsförslagen i ett senare skede realiserar kan det få budgetära konsekvenser. Kostnader som förslagen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67). Utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar i EU:s budget.

Kommissionen har inte presenterat någon jämförbarhetsanalys i strategin.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen bedömer att konsumentskydd är en angelägen fråga, men att varje förslag måste bedömas och beredas för sig.

Regeringen välkomnar vidare kommissionens ambition att särskilt värna minderåriga konsumenter och hantera utmaningar som följer av den ökande e-handeln från länder utanför EU. Det är vidare positivt att agendan lyfter fram möjligheter och svårigheter som konsumenter möter i den digitala miljön. Åldersgränser i sociala medier, farliga varor i e-handeln och problematisk marknadsföring i den digitala miljön är viktiga frågor.

Regeringen vill framhålla vikten av att identifiera och utvärdera de möjligheter som finns i befintlig lagstiftning innan nya lagstiftningsåtgärder vidtas. Det är i detta sammanhang viktigt att undvika överlappande reglering som riskerar att snabbt bli inaktuell. I linje med detta välkomnar regeringen att konsumentagendan lyfter fram vikten av effektiv tillsyn och samarbete. Avslutningsvis ställer sig regeringen positiv till kommissionens strävan efter regelförenkling

och minskning av den administrativa bördan för företag. En välfungerande inre marknad minskar även konsumenternas kostnader.

Regeringen anser att det finns behov av en djupare konsekvensanalys gällande eventuella kommande förslag om hållbar konsumtion.

De olika förslag som kan komma att presenteras enligt agendan får utvärderas när de har presenterats.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

I dagsläget inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

I dagsläget inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Kommissionens meddelande har inte remitterats. Möten med berörda intressenter planeras.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då detta rör en strategi och inte ett lagförslag.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Inte aktuellt då detta rör en strategi och inte ett lagförslag.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det nuvarande danska och det inkommande cypriotiska ordförandeskapet har meddelat att målsättningen är att anta rådsslutsatser om konsumentagendan under februari 2026.

4.2 Fackuttryck och termer

CPC-nätverket: Ett nätverk för samarbete mellan nationella myndigheter med tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen. Nätverket regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen.